

KESKKONNAAMET

28. Tööleht: Toodete vee jalajalg

Mõiste: Vee jalajalg on puhta magevee tarbimise mõõdik, mis liidab kokku inimtegevusega kaasneva otsese ja kaudse veekulu. Kaudset veekulu kutsutakse ka virtuaalseks veeks Toote vee jalajälje all mõeldakse kogu magevee hulka, mis kulub selle toote valmistamiseks. Hinnatakse ka seda vett, mis tootmise käigus aurustub ja/või saastatakse. Vee jalajälge on võimalik mõõta ka indiviididel, äridel, riikidel, kogukondadel jne.

1. Pane tooted järjekorda alustades sellest, mille tootmiseks kulub kõige vähem vett:
 - a. Tass teed 1
 - b. Kilo loomaliha 5
 - c. Kilo linnulina 4
 - d. Klaas piima 3
 - e. Pint õlut 2
2. ÜRO hindab, et kuni 2/3 maakera inimesi eelavad piiratud ligipääsuga puhtale joogiveele aastaks:
 - a. 2025*
 - b. 2035
 - c. 2050
3. Kumba inimese toitumisest tulenev vee jalajalg on suurem:
 - a. Liha tarbival inimesel?*
 - b. Taimetoitlasel?

Arutlemisteemad:

1. **Võrdle Hiina ja Eesti keskmist vee jalajälge. Kummal riigil on see suurem? Mis on selle põhjuseks?** (http://www.waterfootprint.org/?page=cal/waterfootprintcalculator_national) - *Riigi veejalajalg näitab vee koguhulka, mida riigi elanikkond kulutab tarbitavate toodete valmistamiseks ja teenuste saamiseks. Kuna kõiki kaupu ei toodeta oma riigis, siis arvestatakse jalajälje sisse nii omal maal kui ka väljaspool riigipiire kulutatud vesi. Paljude riikide veejalajälje muudab suureks nn veemahukate (s.o palju virtuaalset vett sisaldavate) toodete importimine, eksportijad on aga tihtipeale veenappuse käes kannatavad riigid.*

2. **Kuidas on vesi seotud erinevate toodete loomise ja kasutamisega?** *Igapäevaselt näeme vaid seda vett, mida peamiselt vedelikuna kasutame. Tegelikult kulub pea kõikide toodete loomiseks ja meieni toomiseks suur hulk vett. Näiteks liha puhul on vaja kasta karjamaad, anda loomadele juua, vett kulub transpordile jne. Sellel põhjusel on lihal ka nii kõrge vee jalajälg. Milliseid näiteid oskate veel tuua?*

3. **Kuidas saaksime oma enda vee jalajälge vähendada?** *Enamik meist kasutab rohkem vett, kui vaja oleks. Olgu selleks siis liiga pikad ja tihedased pesus käimised, kraani lahti unustamine, kui seda pole vaja või liigne liha tarvitamine. Millised käitumise mustrid muudatused aitaksid meil vett kokku hoida?*

Huvitavat lisamaterjali:

<http://www.waterfootprintkemira.com/> - Arvuta oma vee jalajälg.

<http://www.waterfootprint.org/?page=files/productgallery> - Toodete vee jalajälg.

<http://www.waterfootprint.org/?page=files/WaterFootprintsNations> - Riikide vee jalajäljed.

<http://tarbija24.postimees.ee/2866431/uhe-limonaadi-valmistamiseks-kulub-ullatavalt-palju-vett> - Ühe limonaadi valmistamiseks kulub üllatavalt palju vett, Tarbija24, Rivo Veski.